

בש"פ 7007/20 - מדינת ישראל נגד מוחמד אבו עסב

בבית המשפט העליון

בש"פ 7007/20

לפני: כבוד השופט י' אלרון

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: מוחמד אבו עסב

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים ב-
מ"ת 20/4651/07 מיום 30.9.2020 שניתנה על ידי
השופט א' דורות

תאריך הישיבה: כ"ז בתשרי תשפ"א (15.10.2020)

בשם העוררת: עו"ד ארז בן ארויה

בשם המשיב: עו"ד וליד כבוב

החלטה

1. לפניי ערר המדינה על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בירושלים במ"ת 4651-07-20 (השופט א' דורות/השופט א' רון) מיום 30.9.2020 ומיום 13.10.2020, בגדרן נעצר המשיב בפיקוח אלקטרוני בתנאי ערבות ובפיקוח.

רקע עובדתי והליכים קודמים

2. נגד המשיב ושלושה אחרים - שני אחיו ובן דודו - הוגש ביום 2.7.2020 כתב אישום (אשר תוקן בשל טעויות קולמוס ביום 14.10.2020) המייחס להם שני אישומים.

על פי המתואר באישום הראשון, ביום 14.6.2020 בשעת ערב, הגיעו המשיב, שותפיו לכתב האישום ואחרים למקום מגוריה של משפחת עדווי, עמה היתה משפחתם מסוכסכת, כשהם חמושים ברובי סער אוטומטיים מדגם M16 ובאקדחים, וירו ממרחק של כ-20 מטרים בזיגד עדווי. המשיב ושותפיו המשיכו בירי עשרות קליעים לעבר בית המשפחה, גם כאשר זיגד ויתר בני המשפחה נמלטו מהמקום מחשש לחייהם.

כתוצאה מהירי נגרמו לזיגד חבלות חמורות, כאשר אחד הקליעים חדר לגופו באזור החזה, ואחד הקליעים פגע בכתפו והותיר בה רסיסים. זיגד הובהל לבית החולים שם טופל ואושפז למשך יומיים.

כמו כן, כתוצאה מהמעשים המתוארים, נגרמו נזקים לבית משפחת עדווי.

בגין המעשים המתוארים באישום זה יוחסו למשיב ולשותפיו עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); נשיאת נשק או הובלתו, לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין; ירי מנשק חם באזור מגורים, לפי סעיף 340(א)(1) לחוק העונשין; והיזק בזדון, לפי סעיף 452 לחוק העונשין.

בהתאם לנטען באישום השני, בליל המחרת שבו המשיב ושניים משותפיו לכתב האישום באישון ליל לבית משפחת עדווי, וירו לעברו באמצעות כלי נשק שונים, בהם רובי סער אוטומטיים מסוג M16, ממרחק של מטרים בודדים.

כתוצאה מהירי נפגע מוחמד פריד בידו וברגלו מרסיסים, ונזקק לטיפול רפואי. כמו כן גרם הירי נזק לבית המשפחה.

בגין המעשים המתוארים באישום השני יוחסו למשיב ולשותפיו עבירות של פגיעה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 334 ו-335 לחוק העונשין; נשיאת נשק או הובלתו, לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין; ירי מנשק חם באזור מגורים, לפי סעיף 340(א)(1) לחוק העונשין; והיזק בזדון, לפי סעיף 452 לחוק העונשין.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של הארבעה עד תום ההליכים המתנהלים נגדם, בה נטען כי בידי העוררת ראיות לכאורה להוכחת המיוחס להם, ובין היתר הודעות נפגעי העבירות, הודעות עדי ראיה, ממצאים פורנזיים, ומחקרי תקשורת.

עוד נטען בבקשה, כי נגד המשיב ושותפיו קמה עילת מעצר בגין מסוכנות לביטחון של אדם ולביטחון הציבור לפי סעיף 21(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), וכי בנסיבות המעשים המיוחסים להם, הכוללות חשד לביצוע עבירות תוך שימוש בנשק חם, קמה חזקת מסוכנות סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(2) וסעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק זה.

לבסוף צוין כי עילת המסוכנות מקבלת משנה תוקף בעניינו של המשיב, נוכח עברו הפלילי הכולל הרשעה בעבירת שוד, בגינה אף ריצה עונש מאסר בפועל.

4. בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 16.8.2020, לאחר שבאי-כוח יתר הנאשמים הסכימו לקיומן של ראיות לכאורה, הורה בית המשפט המחוזי על עריכת תסקיר מעצר בעניינם של כל הנאשמים בכתב האישום, לרבות המשיב.

ביום 20.8.2020 הודיע בא-כוח המשיב לבית המשפט כי הוא מסכים לקיומן של ראיות לכאורה, תוך שמירה על זכותו לטעון בהמשך לכרסום ראיתי ולמשקלן המופחת של ראיות אלו.

5. במסגרת תסקיר המעצר מיום 23.9.2020 התרשם שירות המבחן מאישיותו ודפוסי התנהלותו של המשיב, ובין היתר העריך כי קיימים "צדדים פוגעניים באישיותו, בכלל זה דפוסי אלימים ועמדות מקלות בתחום הנשק".

צוין כי הרשעתו הקודמת בעבירת אלימות וריצוי עונש מאסר בגינה, לא הרתיעוהו לאורך זמן ולא הציבו עבורו גבול או מנעו את הישנות מעורבותו בעבירות אלימות.

לנוכח זאת, העריך שירות המבחן כי "קיים סיכון להמשך התנהלות פורצת גבול בתחום הנשק" מצד המשיב, וכי הסיכון להישנות התנהגות אלימה מצידו הוא בינוני, כאשר אם אכן ינהג באלימות בעתיד, "חומרתה הצפויה של התנהגותו תהיה ברמה בינונית אף היא".

שירות המבחן בחן את חלופת המעצר המוצעת בבית הורי המשיב, הממוקם במחנה שועפט בסמוך למקום ביצוע העבירות, בפיקוח אשתו, אחותו, אמו ואביו – שהורשע בעבר יחד עם המשיב בעבירת שוד וריצה אף הוא עונש מאסר בפועל. שירות המבחן התרשם כי המפקחים המוצעים, למעט אשת המשיב, יוכלו "לבסס פיקוח מפחית סיכון" אך זאת רק במקום המרוחק ממקום התרחשות הסכסוך בין המשפחות.

משכך המליץ שירות המבחן על שחרור המשיב לחלופת מעצר בפיקוח בני משפחתו האמורים, בכפוף להצגת חוזה שכירות בכפר קאסם, במקום נוסף שהוצע על ידי בני המשפחה.

6. בתסקיר המשלים מיום 29.9.2020 צוין כי הושג הסכם סולחה בין המשפחות "המהווה גורם ממתן ביחס לסכסוך ולפגיעות ההדדיות", אך כי הסכם זה אינו כולל התייחסות למשפחת הנפגע הנוסף (כמתואר באישום השני), שאינה קשורה לסכסוך. שירות המבחן חיווה דעתו כי "נוכח האמור מתחזקת הערכתנו באשר לצורך בחלופות מעצר מרוחקות ממקום האירועים הנדונים".

7. בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 30.9.2020 הציג בא-כוח המשיב הסכם שכירות ביחס לדירה בכפר קאסם לתקופה של שלושה חודשים, עם אפשרות להארכת תקופת השכירות בשלושה חודשים נוספים, וביקש כי בית המשפט יורה על שחרור המשיב לחלופת מעצר בדירה זו.

8. בהחלטתו מתום הדיון נעתר בית המשפט (השופטא' דורות) לבקשה, והורה כי בכפוף לקבלת חוות דעת של הממונה על הפיקוח האלקטרוני המאשרת את האפשרות להתקנת איזוק אלקטרוני בדירה השכורה, ייעצר המשיב בפיקוח אלקטרוני במיקום חלופת המעצר המוצעת, בתנאי ערבות שפורטו בהחלטתו ובפיקוח אביו, אמו ואחותו.

בית המשפט המחוזי סבר כי על אף שהמעשים המיוחסים למשיב הם חמורים ומעידים על מסוכנות, קיימים בנסיבות דנן טעמים מיוחדים המאפשרים להסתפק במעצרו בפיקוח אלקטרוני. הטעם הראשון הוא המלצתו החיובית של שירות המבחן. הטעם השני הוא כי חלופת המעצר מרוחקת ממקום הסכסוך. הטעם השלישי הוא כי הוצג הסכם סולחה בין המשפחות, ולכך יש ליתן משקל מסוים. הטעם הרביעי הוא התרשמותו של בית המשפט עצמו מהמפקחים המוצעים, אשר נחקרו בפניו, לפיה יש ביכולתם "להציב למשיב זה גבולות ולתת מענה הולם ומפחית סיכון".

בית המשפט הבהיר כי לא נעלם מעיניו עברו הפלילי של המשיב, אך ציין כי מאז שחרורו ממאסר הוא התחתן והקים משפחה, וכי הימצאותו במעצר בשלושת החודשים האחרונים גם היא מפחיתה במידה מסוימת את הסיכון הנשקף ממנו.

9. לאחר קבלת חוות דעת מנהל הפיקוח האלקטרוני המאשרת את היתכנות האיזוק האלקטרוני בדירה השכורה בכפר קאסם, הורה בית המשפט המחוזי (השופט א' רון) על מעצר המשיב בפיקוח אלקטרוני.

לבקשת העוררת, עוכב ביצוע ההחלטה עד היום בשעה 13:00.

טענות הצדדים

10. מכאן הערר שלפניי, בגדרו טענה העוררת כי שגה בית המשפט המחוזי כאשר סבר כי ארבעת הטעמים שמנה מהווים "טעמים מיוחדים" כהגדרתם בסעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים. זאת, שכן לטענת העוררת, המלצת שירות המבחן, כמו גם התרשמותו החיובית של בית המשפט מהמפקחים, אינם יכולים לשמש "טעמים מיוחדים" המצדיקים מעצר בפיקוח אלקטרוני כאשר מדובר בנאשם שקמה נגדו חזקת מסוכנות סטטוטורית, אלא הם מהווים "תנאים בסיסיים" בלבד לשקילת אפשרות זו.

לא זו אף זו, לשיטת העוררת נפלו ליקויים מהותיים בהערכת שירות המבחן את רמת הסיכון הנשקפת מהמשיב, לנוכח חומרת העבירות המיוחסות לו, ולנוכח עברו הפלילי. צוין בהקשר זה, כי המשיב מבוגר בכעשור משלושת הנאשמים האחרים, ובניגוד אליהם הוא בעל עבר פלילי, ועל אף זאת העריך שירות המבחן כי רמת המסוכנות הנשקפת ממנו נמוכה מזו של נאשם 3 בכתב האישום, וזה לזו של נאשמים 2 ו-4.

העוררת הוסיפה, כי שירות המבחן ובית המשפט המחוזי טעו בהתרשמותם לפיה אביו של המשיב מתאים לתפקיד הפיקוח, לנוכח העובדה שהמשיב ואביו הורשעו יחדיו בעבירת שוד בשנת 2015, ולנוכח העובדה ששירות המבחן עצמו שלל את התאמתו של האב לשמש כמפקח על אחיו הצעיר של המשיב (הנאשם 4), בין היתר בשל עברו הפלילי של האב.

העוררת טענה עוד, כי שגה בית המשפט המחוזי כשנתן משקל להסכם הסולחה, שכן הסכם סולחה קודם שהושג בין המשפחות (עליו ביקש בא-כוח המשיבה ללמוד מדברי הנאשם 4 לקצין שירות המבחן, במסגרת תסקירו), חודשים ספורים לפני האירוע, לא מנע את ביצוע העבירות המיוחסות כעת למשיב.

לבסוף טענה העוררת, כי בית המשפט המחוזי לא נתן דעתו לכך שכלי הנשק ששימשו את המשיב ושותפיו לביצוע הירי לא נתפסו ולא הוסגרו, באופן המטה אף הוא את הכף נגד שחרור המשיב לחלופת מעצר או מעצרו בפיקוח אלקטרוני.

11. בדיון שהתקיים לפני היום, התנגד בא-כוח המשיב לערר וטען כי החלטתו של בית המשפט המחוזי מנומקת היטב ואין להתערב בה.

לטענתו, מקום החלופה בכפר קאסם מרוחק דיו ממקום הסכסוך, ועל כן אין לסטות מהמלצת שירות המבחן על שחרור המשיב לחלופת מעצר.

בא-כוח המשיב הדגיש, כי יש ליתן משקל מיוחד להתרשמותו הבלתי אמצעית של בית המשפט מהמפקחים שהתייצבו בפניו.

לשיטתו, אין לזקוף לחובת המשיב את עברו הפלילי כמחזק את מסוכנותו, שכן חלף זמן רב ממועד ביצוע העבירה בה הורשע, ומאז נישא המשיב והוא אב לילד בן שנה.

לבסוף ביקש בא-כוח המשיב ליתן משקל גם להסכם הסולחה בין המשפחות, אשר בעריכתו היה האב מעורב, תוך שהדגיש כי למיטב ידיעת המשפחה אין בנמצא הסכם קודם מסוג זה בין המשפחות.

דיון והכרעה

12. לאחר שעיינתי בערר ובנספחיו, ושמעתי את טענות הצדדים בדיון שנערך לפניי היום, באתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל.

13. נגד המשיב קמה חזקת מסוכנות סטטוטורית מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים, בשל כך שעל פי המיוחס לו ביצע עבירה תוך שימוש בנשק חם. נקודת המוצא היא כי המסוכנות הנשקפת מתמנאשם בעבירות הנשק מצדיקה הכללתו במעצרו מאחורי סורג ובריח, ובמקרים חריגים בלבד ניתן היה להפיג מסוכנותו בחלופת מעצר (ראו בש"פ 2658/20 מרעבנ' מדינת ישראל, בפסקה 16 להחלטתי (3.5.2020)).

ואכן, סעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים מורה כי לא יוטל מעצר בפיקוח אלקטרוני לגבי מי שנאשם בעבירות תוך

שימוש בנשק חם, אלא אם כן שוכנע בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, כ יבשל נסיבות ביצוע העבירה או נסיבותיו המיוחדות של הנאשם, ניתן להסתפק במעצר בפיקוח אלקטרוני.

14. ואולם, כבר נפסק כי "עצם המלצת שירות המבחן וקיומם של מפקחים ראויים, לא יכולים להיחשב כ'טעמים מיוחדים', שכן מדובר בנתוני בסיס המאפשרים את אימוץ הפיקוח האלקטרוני בכל מקרה (בש"פ 2472/16 זיתוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 8 (3.4.2016)).

מקובלת עלי אפוא טענת העוררת, לפיה תסקיר מעצר, חיובי ככל שיהיה, כמו גם התרשמות חיובית מהמפקחים המוצעים, אינם יכולים לשמש "טעמים מיוחדים" הנדרשים על פי הוראת סעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים, לצורך הצדקת מעצר בפיקוח אלקטרוני.

15. יתר על כן, בנסיבות דנן, אני סבור כי אין לקבל את המלצת שירות המבחן, שכן זו אינה משקללת נכונה את כל הנתונים שהוצגו בעניינו של המשיב.

מסוכנותו של המשיב רבה היא, ועולה באופן ברור מן המיוחס לו בכתב האישום. על פי הראיות לכאורה, שעל קיומן לא חלק בא-כוח המשיב, ירו המשיב ושותפיו על בית מגורים ממרחק קצר, ופגעו בבן המשפחה שעמד בכניסה לבית. אף לאחר שנפצע וניסה להימלט יחד עם בני משפחה נוספים ששהו במקום אותה עת, לא חדלו המשיב ושותפיו מן הירי. יום לאחר מכן שבו המשיב ושותפיו למקום וביצעו ירי נוסף לעבר הבית, זאת הפעם מטווח קצר בהרבה, וגרמו לפציעתו של אדם נוסף.

מסוכנותו של המשיב מתחזקת לנוכח עברו הפלילי הקודם, ובפרט לנוכח העובדה שריצוי עונש מאסר לתקופה ממושכת של 26 חודשים לא הרתיעו מלשוב ולבצע לכאורה עבירות אלימות חמורות בגין הוא עומד לדן כעת.

מסוכנותו של המשיב נלמדת גם מהעובדה השכליה הנשק אשר שימשו לכאורה אותו ואתושותפיו לביצוע העבירות, לאהוסגרו ולאותרו.

בנסיבות אלה, תמוה בעיני כיצד הגיע שירות המבחן למסקנה כי מסוכנותו של המשיב היא ברמה בינונית בלבד.

16. בנוסף, יש לתמוה גם על כך ששירות המבחן נתן אמון באביו של המשיב לשמש כמפקח עליו, כאשר האב הורשע בעבר בביצוע עבירת אלימות יחד עם המשיב. זאת, כאשר כשירותו של אותו האב לשמש כמפקח בעניינו של נאשם 4 – אחיו הצעיר של המשיב – נשללה, ולא בכדי, מטעם זה בדיוק (כמו גם בשל החשש שהאב מהווה גורם פאסיבי בחיי אותו נאשם).

17. אשר להסכם הסולחה, אף אם היה זה ההסכם הראשון מסוגו שנערך בין המשפחות, כטענת בא-כוח המשיב, אין בו כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהמשיב ואת החשש להישנות עבירות אלימות מצידו (ראו והשוו להחלטתי בבש"פ 1966/19 מדינת ישראל נ' עבדאבועראר (24.3.2019)).

18. הנה כי כן, דעתי היא כי אין בנימוקים שהוצגו על ידי בית המשפט המחוזי כדי להוות "טעמים מיוחדים" כמובנם בסעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים, העשויים להצדיק בנסיבות יוצאות דופן את מעצרו של נאשמים בעבירות המנויות בסעיף זה בפיקוחאלקטרוני, חלף מעצרו מאחורי סורג ובריא.

19. מכל הנימוקים המפורטים לעיל, אני מקבל את העררומורהלביטולהחלטתושלביתהמשפט המחוזי, במובןזהשהעורריוותרבמעצמאחורי סורג ובריא עדתוםההליכיםנגדו.

ניתנה היום, כ"ז בתשרי התשפ"א (15.10.2020).

ש ו פ ט
